

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23CoP/122/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8423200387
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:8423200387.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členov senátu JUDr. Kataríny Morozovej Nemcovej a JUDr. Zuzany Biščákovvej, v právnej veci starostlivosti súdu o maloletého Q. L., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpeného v konaní opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny C., pochádzajúceho z matky Z. L., nar. XX.X.XXXX, bytom E. XXX/XXX, L., právne zastúpenej JUDr. JCLic. Tomášom Majerčákom, PhD., s.r.o. so sídlom Južná trieda 28, Košice a otca A. L., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXX, právne zastúpeného JUDr. Marcelom Mašanom, s.r.o., so sídlom Školská 257, Veľký Slavkov, v konaní o návrhu otca na zníženie výživného, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Poprad č. k. KK-12P/61/2023 zo dňa 7.8.2023, takto

rozhodol:

- P o t v r d z u j e rozsudok.
- Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

I. Predmet konania

1. Otec podal návrh na zníženie výživného na maloletého syna na sumu 50,-eur mesačne.

II. Obsah napadnutého rozhodnutia

2. Okresný súd Poprad, ako súd prvej inštancie (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

I. Súd návrh z a m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

3. Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku uviedol, že čase rozhodovania nezistil trvalú a zásadnú zmenu pomerov od posledného rozhodnutia súdu o výživnom, preto návrh otca na zníženie výživného zamietol.

4. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil čl. 3 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), § 28 ods. 1, ods. 2 zákona o rodine, § 62 ods. 1, ods. 2, ods. 4, ods. 5 zákona o rodine, § 65 ods. 1

zákona o rodine, § 75 ods. 1 zákona o rodine, § 76 ods. 1 zákona o rodine, § 78 ods. 1, ods. 2, ods. 3 zákona o rodine.

5. Súd prvej inštancie uviedol, že o trovách konania rozhodol v zmysle § 52 CMP.

III. Odvolanie, vyjadrenie účastníkov konania

6. Proti napadnutému rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie otec. Namietal, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a vec nesprávne právne posúdil. V prvom rade poukázal na to, že z výdavkov na maloleté dieťa, ktoré uviedla matka, predstavuje veľká časť výdavkov jednorazové výdavky, napríklad nákup školskej tašky. Na tieto jednorazové výdavky je ochotný prispieť, pričom uviedol, že na veľkú časť týchto výdavkov prispieva štát. Argumentoval aj tým, že matka maloletého uvádzala, že je vo finančnej tiesni vo vzťahu ku starostlivosti o maloletého, na druhej strane mu nakupuje značkové oblečenie, čo je vzhľadom na jeho vek a predpoklad rýchleho rastu neekonomické. Taktiež matka uvádzala sumy ako 50 eur za narodeninovú tortu. Preskúmaním predložených dokladov matky zároveň vyšlo najavo, že ide o nákupy oblečenia pre dospelé osoby, kojence, 12 ročné dieťa, teda predložila nákupy od iných osôb a v tomto smere matka zjavne zavádza súd. On sa momentálne preukázateľne nachádza v ťažkom zdravotnom stave, o čom predložil viaceré potvrdenia. V súčasnosti mu jeho príjem nestačí ani na vykrytie jeho vlastných základných potrieb, nehovoriac o potrebách nevyhnutných na rekonvalescenciu. K spoločnosti Q. v ktorej má otec maloletého obchodný podiel, opätovne zdôraznil, že táto je dlhodobo v mínuse, odpojili plyn, a to vzhľadom na vysoké platby. Do tejto spoločnosti investoval s úmyslom zabezpečiť stabilný príjem pre svojho syna, avšak v čase svojej investície nemohol objektívne predpokladať straty spojené s výskytom pandémie corona vírusu a následne spojené s energetickou krízou. Táto spoločnosť je zadlžená, a preto otec maloletého chcel svoj obchodný podiel predať, nebola mu však za tento podiel ponúkaná suma vyššia ako tisíc eur. Otec namietal aj to, že súd prvej inštancie v odôvodnení rozsudku poukázal aj na ponuky práce na stránke [www. Profesia.sk](http://www.Profesia.sk), pričom on je momentálne práceneschopný, teda nie je schopný vykonávať prácu. Otec vo svojom odvolaní namietal nízky príjem matky, čo je jej subjektívnym rozhodnutím, keďže je v jej možnostiach a schopnostiach nájsť si zamestnanie popri starostlivosti o maloletého, ktorý momentálne navštevuje predškolské zariadenie. V závere svojho odvolania otec upriamil pozornosť na to, že doposiaľ sa nikdy nedostal s omeškaním s platením výživného. Jeho návrh na zníženie výživného nie je snahu zbaviť sa svojej vyživovacej povinnosti, ale jedná sa o objektívnu prekážku na jeho strane. Otec je ochotný platiť výživné, ale momentálne mu to jeho zdravotný stav neumožňuje. Vzhľadom na vyššie uvedené navrhol napadnutý rozsudok zmeniť a vyhovieť jeho návrhu tak, že odvolací súd zníži výživné zo sumy 140 eur mesačne na sumu 50 eur mesačne od 01.02.2023, ktoré je otec povinný platiť do rúk matky vždy do 15. dňa v mesiaci vopred.

7. Matka vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedla, že s dôvodmi odvolania uvádzanými otcom nemôže súhlasiť. Navrhuje, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil. Uviedla, že ona žiadnym spôsobom nezavádza súd vo výdavkoch na maloleté dieťa. Riadne zdokladovala súdu všetky svoje príjmy a výdavky. Matka spolu s maloletým synom býva v rodičovskom dome, na bývanie má k dispozícii samostatný trojizbový byt. Matka sa spolu so synom stravuje samostatne. Maloletý navštevuje materskú školu, má zhoršený zdravotný stav. Plne sa stotožňuje aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v ktorom súd prieskumom pracovného trhu vyhľadal vhodné pracovné pozície pre otca. Poukázala aj na to, že u otca sa nejedná o trvalé, ale len prechodné zdravotné problémy, ktoré po uplynutí 3-6 mesiacov od zákroku bude môcť opätovne pracovať, aj keď nie na rovnakej pracovnej pozícii. Zdôraznila, že maloletý syn nastupuje od septembra 2023 do prvého ročníka základnej školy, čo znamená ďalšiu zmenu v jeho potrebách.

8. Kolízny opatrovník vo svojom vyjadrení k odvolaniu otca uviedol, že navrhuje napadnutý rozsudok potvrdiť. Zníženie výživného nie je v prospech maloletého dieťaťa.

9. Otec vo vyjadrení k vyjadreniu matky uviedol, že na podanom odvolaní trvá. Opätovne namietal nevhodnosť konania matky s ohľadom na finančnú núdzu, akú matka popisuje. Zdôraznil, že momentálne nie je schopný vykonávať prácu vzhľadom na svoj zdravotný stav a potrebu rehabilitácie. Taktiež nie je možné, aby sa v súčasnej situácii, keď ešte prebieha jeho liečenie a je

praceneschopný, zamestnal u iného zamestnávateľa. Z objektívnych dôvodov nie je možné posudzovať jeho potencionálny príjem.

IV. Hodnotenie odvolacieho súdu

10. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) ako súd odvolací po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 CSP), oprávneným subjektom - účastníkom konania v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, proti ktorému zákon odvolanie pripúšťa (§ 355 ods. 2 v spojení s § 357 písm. d/,g/ CSP) po skonštatovaní, že podané odvolanie má zákonné náležitosti (§ 127 a § 363 CSP) a že odvolateľ použil zákonom prípustné odvolacie dôvody, preskúmal napadnuté rozhodnutie bez viazanosti rozsahom (§ 65 CMP) a dôvodmi odvolania (§ 66 CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 329 ods. 1 CSP), keď deň vyhlásenia rozsudku bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a v elektronickej podobe na webovej stránke súdu v ten istý deň, ako sa vyvesil na úradnej tabuli a dospel k záveru, že boli splnené podmienky pre potvrdenie rozsudku podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP.

11. Podľa § 2 ods. 1 CMP, na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

12. Podľa § 234 ods. 2 CSP, ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku.

13. Podľa čl. 3 ods.1 Dohovoru o právach dieťaťa, záujem dieťaťa musí byť prvoradým hľadiskom pri akýchkoľvek postupoch týkajúcich sa detí, či už vykonávaných súkromnými zariadeniami sociálnej starostlivosti, súdmi, správnymi alebo zákonodarnými orgánmi.

14. Podľa čl. 5 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o rodine“), záujem maloletého dieťaťa je prvoradým hľadiskom pri rozhodovaní vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. Pri určovaní a posudzovaní záujmu maloletého dieťaťa sa zohľadňuje najmä a) úroveň starostlivosti o dieťa, b) bezpečie dieťaťa, ako aj bezpečie a stabilita prostredia, v ktorom sa dieťa zdržiava, c) ochrana dôstojnosti, ako aj duševného, telesného a citového vývinu dieťaťa, d) okolnosti, ktoré súvisia so zdravotným stavom dieťaťa alebo so zdravotným postihnutím dieťaťa, e) ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do jeho dôstojnosti a ohrozenie vývinu dieťaťa zásahmi do duševnej, telesnej a citovej integrity osoby, ktorá je dieťaťu blízkou osobou, f) podmienky na zachovanie identity dieťaťa a na rozvoj schopností a vlôh dieťaťa, g) názor dieťaťa a jeho možné vystavenie konfliktu lojality a následnému pocitu viny, h) podmienky na vytváranie a rozvoj vzťahových väzieb s obidvomi rodičmi, súrodencami a s inými blízkymi osobami, i) využitie možných prostriedkov na zachovanie rodinného prostredia dieťaťa, ak sa zvažuje zásah do rodičovských práv a povinností.

15. Odvolací súd pri prieskume napadnutého rozhodnutia vychádzal zo skutočne zisteného stavu súdom prvej inštancie. V rámci odvolacieho konania rozhodoval o podanom odvolaní otca proti rozsudku, ktorým súd prvej inštancie návrh otca na zníženie výživného zamietol.

16. Výživné na maloletého bolo naposledy upravené rozsudkom Okresného súdu Kežmarok č. k. 5P/104/2020 - 151 zo dňa 21.2.2022, ktorým bolo zvýšené výživného na sumu 140,-eur mesačne počnúc dňom 4.3.2021 do budúcnosti. Otec maloletého bol v tom čase zamestnaný s príjmom 300,-eur mesačne. Otec maloletého koncom roka 2019 vložil do spoločnosti Q. sumu vo výške 41 426,-eur. Z tejto spoločnosti nemá žiaden príjem, keďže spoločnosť je v strate, je zadlžená. Maloletý syn bol vo veku 5 rokov, navštevoval materskú školu. Matka maloletého poberala nemocenské 210,-eur, prídavky na deti a výživné od otca.

17. Otec dňa 24.2.2023, teda rok po vyhlásení posledného rozsudku o výživnom, podal návrh na zníženie výživného, ktorý odôvodnil tým, že je praceneschopný, dňa 23.7.2023 ho čaká operácia - výmena bedrového kĺbu a následná rekonvalescencia 5-6 mesiacov od operácie. Bola mu priznaná nemocenská dávka vo výške 6,413825 eur na deň. Býva aj naďalej v spoločnej domácnosti s matkou.

18. Hmotnoprávnou podmienkou v zmysle zákona o rodine na to, aby mohol súd pristúpiť k zmene vyživovacej povinnosti, je zmena pomerov na strane oprávneného, teda maloletého dieťaťa alebo na strane povinného rodiča, ktorý je zaviazaný platením výživného. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výživného. Dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti môžu byť len vtedy, ak sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov konania v porovnaní s ich pomermi v čase vyhlásenia pôvodného rozhodnutia o výživnom.

19. Odvolací súd poukazuje na to, že zmenou pomerov v zmysle ustanovenia § 78 Zákona o rodine sa rozumie výrazná zmena tých okolností na jednej alebo druhej strane, t.j. oprávneného alebo povinného, ktoré boli podkladom predchádzajúceho rozhodnutia o výživnom, pričom musí ísť o zmenu trvalú, nielen prechodnú a musí ísť o zásadnú zmenu v tých okolnostiach, z ktorých vychádzalo predchádzajúce rozhodnutie o výživnom. V konaní o znížení výživného je preto potrebné porovnať pomery, z ktorých vychádzalo predchádzajúce súdne rozhodnutie o výživnom s pomermi existujúcimi v čase rozhodovania súdu o návrhu na zmenu výživného. Aj pri rozhodovaní o výživnom v dôsledku zmeny pomerov sa použijú zásady, ktoré sú rozhodujúce pre určenie výživného - ide o ustanovenia § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, ustanovenia § 75 ods. 1 Zákona o rodine. Je potrebné zdôrazniť, že vyživovacia povinnosť rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, z čoho vyplýva, že každý rodič je povinný usmerňovať svoje pracovné a životné aktivity tak, aby plnenie vyživovacej povinnosti k dieťaťu nebolo ohrozené. Zníženie výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, by malo byť len výnimočné a založené na výsostne objektívnych dôvodoch neschopnosti povinného rodiča plniť si vyživovaciu povinnosť z dôvodov, ktoré nemôže sám ovplyvniť, ktorými môžu byť napríklad výrazné zhoršenie zdravotného stavu rodiča neumožňujúceho mu naďalej vykonávať doterajšiu prácu a vzhľadom k svojmu zhoršenému zdravotnému stavu nedokáže si nájsť novú prácu s porovnateľným príjmom. V opačnom prípade by zníženie výživného pre dieťa, ktoré nie je schopné samé sa živiť, znamenalo posunúť zodpovednosť povinného rodiča za zdravie a život dieťaťa na druhého rodiča, ktorý sa osobne o dieťa stará a dobrovoľne si plní vyživovaciu povinnosť k dieťaťu na hranici svojich možností, vzhľadom na svoj príjem a to by bolo nepochybné v rozpore so Zákonom o rodine, morálkou a spravodlivosťou.

20. Zo skutočne zisteného stavu vyplýva, že na strane otca maloletého došlo k zmene pomerov jeho práceneschopnosťou od 1.2.2023. Došlo k zníženiu jeho príjmu zo sumy 300,-eur mesačne na sumu nemocenského vo výške 190,-eur mesačne. Naďalej býva v spoločnej domácnosti s matkou, podieľa sa na platbe inkasa. K uvedenému odvolací súd uvádza, že je zrejmé, že otec ani v čase určenia výživného posledným rozsudkom nepracoval na plný pracovný úväzok, o čom svedčí jeho príjem vo výške 300,-eur mesačne, ktorý nedosahuje ani hranicu minimálnej mzdy. Z lekárskeho potvrdenia vyplýva, že otec môže pracovať, nesmie vykonávať práce, ktoré vyžadujú dlhé státie, alebo fyzicky náročné práce vzhľadom na jeho problém s bedrovým kĺbom. Otec sám uviedol že termín operácie bol stanovený na júl 2023, pričom práceneschopný je od 1.2.2023, jeho práceneschopnosť teda trvá už päť mesiacov pred plánovanou operáciou, čo otec nezdôvodnil. Je zrejmé, že pri svojom zdravotnom stave nemôže vykonávať prácu kuchára, sám uviedol, že ani po operácii už túto prácu nebude môcť vykonávať. Za situácie, kedy mal otec už vo februári vedomosť o tom, že termín operácie bol stanovený na deň 23.7.2023, bolo potrebné, aby si svoj príjem zabezpečil nájdením inej pre neho vhodnej práce zodpovedajúcej jeho vzdelaniu, pracovným skúsenostiam a zdravotnému stavu. Takúto aktivitu otec v priebehu konania súdu nepreukázal. Súd prvej inštancie nepochybil ak pri posudzovaní návrhu otca na zníženie výživného vychádzal z princípu potenciality príjmu otca. Pri porovnaní príjmu otca z ktorého súd vychádzal pri poslednom určení vyživovacej povinnosti, vo výške 300, eur je dôvodné predpokladať, že takýto príjem by otec dosiahol aj pri jeho súčasných zdravotných problémoch. Trvanie práceneschopnosti otca v dobe päť mesiacov pred plánovanou operáciou, otec nijako nezdôvodnil, pričom túto dobu mohol využiť na to, aby si zabezpečil prácu zodpovedajúcu jeho zdravotnému stavu.

21. Na druhej strane na základe podaného návrhu otca na zníženie výživného bolo potrebné zaoberať sa aj odôvodnenými potrebami maloletého syna, či došlo k ich zmene od posledného rozhodnutia súdu o výživnom. Bolo skutočne preukázané, že maloletý v čase podania návrhu otcom navštevoval materskú školu, od septembra 2023 nastupuje do 1. ročníka základnej školy, s čím súviseli zvýšené náklady matky na zakúpenie školských pomôcok. Je predpoklad, že náklady na výchovu a výživu maloletého dieťaťa budú rásť, čo je samozrejme pri nástupe dieťaťa na povinnú školskú dochádzku.

22. Otec v odvolaní namietal, že veľkú časť výdavkov, ktoré matka vynaložila na maloletého syna, tvoria jednorazové výdavky ako je napr. nákup školskej tašky a tieto by súd nemal započítavať do bežného

výživného. Odvolací súd uvádza, že medzi odôvodnené potreby maloletých detí patria nielen výdavky na stravu, oblečenie, zdravotnú starostlivosť, školské potreby, voľnočasové aktivity, ale aj potreba bývania. Za nevyhnutné odôvodnené potreby maloletých detí je potrebné považovať aj jednorazové výdavky spojené s ich účasťou na školskom vyučovaní napr. nákup školského vybavenia (tu patrí nielen výdavok na nákup školskej tašky, ale aj nákup potrieb na výtvarnú výchovu, telesnú výchovu, prezuvky, ako aj zvýšené náklady s obliekaním pre dieťa), exkurzie, výlety, ktorými musí byť venovaná pozornosť hlavne pri určovaní vyživovacej povinnosti do budúcnosti k školopovinným deťom. Nemožno totiž ukladať povinnosť prispievať na výživné navyše v niektorý mesiac ďalšou sumou.

23. Za dôležitú skutočnosť, ktorú bolo potrebné pri rozhodovaní o návrhu otca na zníženie výživného brať do úvahy, je aj to, ktorý z rodičov a v akej miere vykonáva osobnú starostlivosť o maloleté dieťa. Vyživovacou povinnosť k dieťaťu majú obaja rodičia. Zo strany rodiča, ktorý sa o dieťa osobne stará je potrebné na osobnú starostlivosť prihliadnuť ako na formu plnenia si vyživovacej povinnosti, pričom opierajúc sa aj o odborný materiál (vypracovaný Mgr. Schinnenburgovou a Mgr. Cidlinou) vymedzujúci podiel osobnej starostlivosti podľa veku maloletého dieťaťa je tento pri veku dieťaťa do 6 rokov 90% a pri dieťati vo veku do 12 rokov 75%.

24. Z vykonaného dokazovania bolo preukázané, že otec sa s maloletým synom nestretáva, naposledy sa so synom stretol na Vianoce 2022, kedy synovi priniesol darček. Nad rámec výživného ničím neprispieva. Je možné konštatovať, že osobnú starostlivosť o maloletého syna zabezpečuje len matka. Otec sa na starostlivosti o syna podieľa len platením výživného.

25. Podľa § 62 ods. 4 zákona o rodine pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť.

26. Z takto zisteného skutočného stavu možno v súhrne dospieť k záveru od poslednej úpravy výživného uplynula doba jedného roka. Na strane maloletého dieťaťa nedošlo v čase rozhodovania súdu k výraznej zmene pomerov (napadnutý rozsudok je zo dňa 7.8.2023), súd však musel reflektovať na to, že od septembra nastupuje maloletý do 1. ročníka základnej školy. Zmenu pomerov možno vidieť aj vo fyzickom raste dieťaťa a vývoji životných nákladov.

27. Zhrnúc vyššie uvedené, otec maloletého nepreukázal takú zmenu pomerov, ktorá by odôvodňovala zníženie výživného na maloletého syna. Je pravdou, že otec má zdravotné problémy, pre ktoré už nemôže vykonávať doterajšiu prácu. Nepreukázal žiadnu aktivitu spočívajúcu v tom, aby si hľadal prácu zodpovedajúcu jeho zdravotnému stavu a tak si zabezpečil dostatočný príjem na plnenie si svojej vyživovacej povinnosti. Dôvodom na zníženie výživného na maloleté dieťa nemôže byť dlhodobá práceneschopnosť otca, ktorý je schopný pracovať, avšak nie na doterajšej pracovnej pozícii. Otcovi maloletého nebol z dôvodu výrazných zdravotných problémov, alebo zníženia pracovnej schopnosti priznaný invalidný dôchodok, čo by mohlo byť považované za podstatnú a trvalú zmenu pomerov v schopnosti vykonávať prácu odrážajúcu sa v jeho príjme a dôvodom na zníženie výživného.

28. Na základe vyššie uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil postupom vyplývajúcim z ustanovenia § 387 CSP v spojení s ustanovením § 2 ods. 1 CMP.

29. Odvolací súd žiadnemu z účastníkov nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v súlade s ustanovením § 52 CMP.

30. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu v pomere hlasov 3 : 0 (§ 3 ods. 9 zákona číslo 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov § 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Podľa § 376 ods. 1 CMP v spojení s § 370 ods. 1 CMP ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, ktorým bola upravená vyživovacia povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok).